

Religie dé motor achter oppositie in Midden-Oosten

Seculier en westers worden zit er niet in

Leo Kwartan

Anton Zijderveld voorspelt in zijn column in FD Persoonlijk van 27 juni dat het theocratische bestel van de Islamitische Republiek Iran vroeg of laat roemloos ineen zal zakken.

Hetzelfde is immers gebeurd met de eens zo machtige pauselijke staat in Europa. Kijk wat er van over is: het Vaticaan met de paus als machteloos vorst.

Met de ayatollahs gaat het volgens Zijderveld dezelfde kant op, 'omdat jonge mensen niet alleen in hogescholen en op universiteiten relatief goed worden opgeleid, maar ook via internet en twitterende telefoons moderniseren en democratiseren'.

Ik geloof er niets van. En niet alleen omdat ik niet denk dat opperste leider Khamenei zich binnen afzienbare tijd zal beperken tot het in vijftig talen uitspreken van de vredeswens bij de aanvang van Ramadan terwijl zijn hardhandige basij-militie gekleed in pofbroeken en uitgerust met hellebaarden de rol van erewacht speelt. Nee, ik slik Zijdervelds argument niet omdat ik tijdens de berichtgeving van de demonstraties in Iran het geluid van mijn televisie wat harder heb gezet dan hij. 'Allahu Akbar!', hoorde ik de betogers schreeuwen: 'God is groot!'

Religie is nog altijd de belangrijkste motor achter oppositiewegingen in het Midden-Oosten. Dertig jaar na de islamitische revolutie lijkt dit besef nog altijd niet te zijn doorgedrongen tot kringen

van politici en academici die verkrampt proberen met westerse concepten vat te krijgen op complexe gebeurtenissen elders op de wereld. Zijderveld beweert dat religieuze instituties in het Midden-Oosten, net zoals in Europa, zullen bezwijken onder de krachten van de modernisering die hij in een adem noemt met secularisering en democratisering.

Die stelling is niet alleen onjuist maar ook ethocentrisch. Volgens deze denktrant was de islamitische revolutie in Iran geen uitbarsting van volkswil maar een stuip-trekking van een kwijnende clerus. En hadden de Palestijnen die in 2006 massaal op Hamas stemden te weinig getwitterd of geinternet, anders hadden ze wel beter geweten. En kunnen de moslima's daar zich maar beter 'relatief goed' laten opleiden, zodat ze inzien dat zo'n fris naveltruitje heel wat moderner is dan zo'n mufte hoofddoek. Vooruitgang, suggereert Zijderveld, dat is westers worden zoals wij.

Maar hoe moet dat dan met die twitterende baarden en hoofddoekjes van Hamas, Hezbollah of in Iran? Hun leiders zijn goed opgeleid en hun aanhang groeit. Ze zijn zelfs modern in de zin dat zij de islam proberen te verenigen met democratische waarden. Ze geloven ook in God en bekritisieren het Westen. En ze zullen het politieke landschap voorlopig blijven domineren. Achterlijk of niet, ik zou er maar aan wennen.

Leo Kwartan is arabist en adviseur voor bedrijven die opereren in het Midden-Oosten.

Hoofdredacteur: Ulko Jonker

Redactie Optiek: Karin Jusek, Hans Schlaghecke, Henk Snyders, Rijk Timmer

Opinieartikelen (bij voorkeur 450 woorden) en brieven (max. 200 woorden) sturen naar Optiek, pb 216, 1000 AE Amsterdam, tel. 020-5928.789/696/763/729. fax 020-5928700, optiek@fd.nl. Auteurs geven toestemming hun artikel ook te publiceren in elektronische media van het FD.

